

Motie vreemd aan de orde Enclaveuitkering

De raad van Baarle-Nassau in vergadering bijeen op 20 december 2023,

Constateerende dat:

- Baarle-Nassau de kleinste zelfstandige gemeente van Noord-Brabant is met ca. 7.000 inwoners en door in totaal 30 enclaves een geografische eenheid vormt met het Belgische Baarle-Hertog dat ca. 3.000 inwoners telt;
- Er van 2006 tot 2022 een bedrag beschikbaar werd gesteld (€542.000 in 2022) ter dekking van de extra kosten die voortvloeien uit deze unieke enclavesituatie, welke als gevolg van de herijking van het gemeentefonds zijn komen te vervallen;
- De minister naar aanleiding van de motie '[Extra Rijksmiddelen i.v.m. enclavesituatie](#)' middels een brief aan het college te kennen gaf dat uit analyse naar voren is gekomen dat er geen aanleiding bleek te zijn om de extra compensatie te handhaven;

Overwegende dat:

- De analyse van de minister geen recht doet aan onze situatie, gezien de herijking van de uitkering op gebied van het klassieke domein geldt voor alle gemeenten, en de extra uitkering voor de enclavesituatie nodig is om de extra kosten op allerlei beleidsterreinen, ook in het sociale domein, te dekken;
- Er een nieuw Kabinet zal aantreden en dit een uitgelezen kans is om het essentiële belang van deze extra middelen voor Baarle-Nassau nogmaals te benadrukken;
- De Baarlese samenleving goed functioneert ondanks de complexe enclavesituatie, waarvoor vrijwel dagelijks overleg op ambtelijk en bestuurlijk niveau vereist is;
- Baarle-Nassau diverse internationale proeftuinen uitvoert en daarmee een pilotgemeente is voor andere grensgemeente (bijvoorbeeld grensoverschrijdende risicokaart);
- De bijzondere enclavesituatie, uniek in de wereld, extra kosten met zich meebrengt die moeilijk te kwantificeren zijn, maar wel degelijk aanwezig zijn (zie toelichting);

Van mening zijnde dat:

- De Rijksoverheid in 2006 niet voor niets deze bijzondere positie heeft erkend en de extra toelage vanuit het gemeentefonds heeft toegekend;
- Er geen reden is om deze toegekende extra toelage te laten vervallen, aangezien de unieke enclavesituatie onveranderd is;
- Het missen van deze extra bijdrage een aanzienlijke impact heeft op de begroting voor een gemeenschap van slechts 7.000 inwoners;

Verzoekt het college om:

- Deze motie en het programma GROS te delen met de demissionair minister van Binnenlandse Zaken, de informateur van het nieuwe Kabinet, de formerende politieke partijen, de Tweede Kamer, de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en te zijner tijd met de nieuwe minister van Binnenlandse Zaken van het nog te vormen kabinet, en daarbij te pleiten voor de herinvoering van de extra uitkering van de enclavesituatie.

En gaat over tot de orde van de dag.

Baarle-Nassau, 20 december 2023

Namens de fractie Ulicoten
Jannes Kusters

Namens de fractie van het CDA
Thomas Adams

Namens de fractie van der Velden
François van der Velden

Namens de fractie van de VPB
Ad Severijns

Namens de fractie BAARLE!
Hans Pekaar

Toelichting op de extra kosten die Baarle-Nassau maakt als gevolg van de enclavesituatie

Vanwege de unieke enclavesituatie waarmee onze gemeente te maken heeft is van 2006 tot 2022 door het Rijk een bedrag beschikbaar gesteld ter dekking van de extra kosten die hiermee gepaard gaan. Tot op heden kan Baarle-Nassau haar begroting sluitend krijgen, onder meer door deze bijdrage.

Onderstaand een overzicht van de extra kosten als gevolg van de enclavesituatie:

1. Intergemeentelijke Samenwerking: Door de enclavesituatie is er veelvuldig overleg tussen Nederlandse en Belgische instanties nodig, zowel op dagelijkse basis als in het gezamenlijk formuleren van plannen en visies. Een voorbeeld hiervan is het programma GROS (Grensoverschrijdende Samenwerking), dat door de colleges en de gemeenteraden is vastgesteld en waarin zaken benoemt zijn die regulier behoren bij onze bestuurlijke samenwerking, alsook waar nog bestuurlijke kansen en ambities liggen ten dienste van onze gemeenschap. Ook is een BGTS (Benelux Groepering voor Territoriale Samenwerking) opgericht om op een effectieve manier bepaalde taken gezamenlijk aan te pakken. Dit gezamenlijke gremium organiseert bijvoorbeeld de inzameling van huishoudelijk afval, welke sinds 1 januari 2022 in beide gemeenten door hetzelfde bedrijf en op gelijke wijze plaatsvindt. Dit alles vereist extra inspanning en tijd, zowel van gespecialiseerde ambtenaren als van het bestuur.
2. Infrastructuur en Openbare Werken: Wegenbouw en onderhoud kosten meer vanwege de verschillende eisen die beide landen stellen. Ook de gezamenlijke infrastructuur zoals riolering en nutsvoorzieningen leiden tot extra uitgaven.
3. Verkeerssignalisatie: Aanvullende signalisatie is vereist om duidelijk te maken in welk land men zich bevindt, wat extra kosten met zich meebrengt.
4. Veiligheid en Openbare Orde: Grensoverschrijdende kwesties zoals ons internationale brandweerkorps, ondermijning, vuurwerktoerisme en grensoverschrijdende vraagstukken bij hulpdiensten vereisen intensievere samenwerking en coördinatie.
5. Culturele en Sociale Voorzieningen: De gemeente Baarle-Nassau deelt meerdere culturele en sociale voorzieningen met haar Belgische zuster gemeente Baarle-Hertog, zoals een cultuurcentrum, een bibliotheek en een muziekacademie, wat leidt tot extra kosten.

Kortom; de extra middelen zijn essentieel voor onze gemeenschap, gezien de complexiteit van de enclavesituatie waarbij wet- en regelgeving op essentiële punten van elkaar verschillen, en Rijksgrenzen kriskras door straten en gebouwen lopen.